

Το «Μήνυμα» της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου για τη σημασία του Συνοδικού Θεσμού

Ορθοδοξία / Αγία και Μεγάλη Σύνοδος

Δρ. Ιωάννης Ν. Λίλης Λέκτορας Δογματικής και Συμβολικής Θεολογίας της Ανωτάτης Εκκλησιαστικής Ακαδημίας Ηρακλείου Κρήτης

[Προηγούμενη δημοσίευση: <https://www.pemptousia.gr/?p=162964>]

Το ίδιο συμβαίνει και στο εξωτερικό. Εκκλησιαστικό Συνοδικό σύστημα, π.χ. της Αμερικής, με τα δεδομένα της εκεί ομοσπονδίας, με εξωτερική μορφή τις «Επισκοπικές Συνελεύσεις», όπου μετέχουν ιεράρχες «που ορίζονται από την κάθε Αυτοκέφαλο Εκκλησία, οι οποίοι εξακολουθούν να υπάγονται σε αυτήν», κατά το ακριβές κείμενο του *Μηνύματος* της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου. Επειδή η μορφή αυτή συμπίπτει ακριβώς με τους πολιτικούς και δημόσιους τύπους της σύγχρονης εποχής στη Διασπορά, το επίσημο Μήνυμα της Συνόδου υπογραμμίζει πως η «συνεπής λειτουργία των Επισκοπικών Συνελεύσεων εγγυάται το σεβασμό της Ορθοδόξου αρχής της συνοδικότητας», και αποφάσισε «να συνεχισθεί η λειτουργία Επισκοπικών Συνελεύσεων μέχρι την εφαρμογή της κανονικής ακριβείας». Γιατί δεν βλέπει «κανονική ακρίβεια» στις επισκοπικές συνελεύσεις; Γιατί ποτέ άλλοτε

δεν είχαν υπάρξει στη ζωή της Εκκλησίας. Οι αυτοκρατορίες και τα εθνικά κράτη δεν επέτρεπαν τις «Επισκοπικές Συνελεύσεις», οι οποίες γεννήθηκαν στο σύγχρονο εθνικό κράτος της Αμερικής που πριν από αρκετές δεκαετίες φιλοξενούσε πολλούς μετανάστες. Οριοθετεί το νέο σχήμα, αλλά στέκει και σκεπτική, καθώς ποτέ στη ζωή της δεν είχε προσαρμοστεί σε κρατικό σχήμα Ομοσπονδίας, το οποίο προτρέπει την παρουσία των εν λόγω Επισκοπικών Συνελεύσεων.

Στην Ελλάδα η ψήφος των Ιεραρχών στη Σύνοδο έχει πολιτική επικύρωση, με τη μορφή ανθρώπινου δικαιώματος, όπως την αντιλαμβάνονται τα κράτη του δυτικού διαφωτισμού, όχι όπως την αντιλαμβάνονταν το Βυζάντιο. Στο εξωτερικό η ψήφος των Ιεραρχών έχει μόνο εκκλησιαστικό χαρακτήρα, χωρίς να ενδιαφέρει τα εκεί κοσμικά κράτη. Αυτό σημαίνει πως στον Ελλαδικό χώρο η ψήφος των Επισκόπων είναι και δημόσια υπόθεση, (όπως την εννοούν τα σύγχρονα δυτικά συντάγματα, όχι με το περιεχόμενο που έδινε στον όρο «δημόσιο» η βυζαντινή αυτοκρατορία) ενώ στο εξωτερικό καθαρά ιδιωτική. Την άρνηση των τεσσάρων Πατριαρχείων να μετάσχουν στην Αγία και Μεγάλη Σύνοδο, την πληροφορηθήκαμε μόλις λίγες μέρες νωρίτερα της συγκλήσεως της Συνόδου, όχι γιατί την έκρυβαν (στο παρελθόν πολλές φορές είχαν εκφράσει τις διαφωνίες τους), αλλά γιατί στις χώρες τους δεν μπορούσε να ακουστεί, καθώς εκεί η Ορθόδοξη Εκκλησία είναι μία καθαρά ιδιωτική υπόθεση, πολλές φορές περιθωριοποιημένη. Αντιθέτως στην Ελλάδα η αρνητική στάση πολλών Ιεραρχών και όχι Πατριαρχών, απλών Μητροπολιτών, απέναντι στη Σύνοδο ήταν από χρόνια γνωστή, γιατί κατέχουν επίσημη θέση στην

ελληνική πολιτεία, επομένως και δημόσια θεσμική φωνή, η οποία καθορίζει και επηρεάζει όχι μόνο τη γνώμη του Αρχιεπισκόπου Αθηνών αλλά τη στάση του μέσα στη Σύνοδο, δηλαδή το ίδιο το Συνοδικό σύστημα.

Το κείμενο του μηνύματος της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου στην 10^η παράγραφο τονίζει ιδιαιτέρως πως «τα ανθρώπινα δικαιώματα βρίσκονται σήμερα στο κέντρο της πολιτικής ως απάντηση στις σύγχρονες κοινωνικές και πολιτικές κρίσεις και ανατροπές, αποβλέποντας στην προστασία του πολίτη από την αυθαιρεσία του κράτους. Η Εκκλησία μας προσθέτει επίσης τις υποχρεώσεις και ευθύνες των πολιτών και την ανάγκη συνεχούς αυτοκριτικής πολιτικών και πολιτών προς ουσιαστική βελτίωση της κοινωνίας και κυρίως τονίζει, ότι το ορθόδοξο δέον περί ανθρώπου υπερβαίνει τον ορίζοντα των καθιερωμένων ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ότι «μείζων πάντων» είναι η αγάπη, όπως την αποκάλυψε ο Χριστός και την βίωσαν όσοι πιστά Τον ακολούθησαν». Η απόσταση μεταξύ αγάπης, ως μείζονος πάντων και ανθρωπίνων δικαιωμάτων υπάρχει και είναι ευδιάκριτη στο κείμενο της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου. Αυτή η απόσταση ανθρωπίνων δικαιωμάτων και χριστιανικού δόγματος και η θεραπεία, κατά το εφικτό, της εν λόγω αποστάσεως, καθορίζει κατά καιρούς και την παρουσία και τη λειτουργία του Συνοδικού συστήματος σε μία εποχή και σε μια κοινωνία. Το μήνυμα της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου όχι μόνο το διατύπωσε και το υπογράμμισε, αλλά έκανε και το πρώτο βήμα ακριβώς για να δείξει τη θέση της εν Χριστώ αγάπης μέσα στον ιστορικό σύγχρονο κόσμο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

<http://bit.ly/2sWwBgW>